

(i) Printed Pages : 4 Roll No.
(ii) Questions : 9 Sub. Code :

3	3	7	7
0	4	0	4

Exam. Code :

0	4	0	4
---	---	---	---

**Master of Arts (Sociology) 4th Semester
(2054)**

PERSPECTIVES ON INDIAN SOCIETY

Paper : SOC-R-440 (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 80

Note :— Attempt five questions in all, selecting at least one question from each Unit. Question No. 1 is compulsory.

1. Attempt each in 30-35 words :

- (i) Indological Perspective.
- (ii) Little Tradition
- (iii) Parochialization
- (iv) Contextualization.
- (v) Meaning of purity-pollution'
- (vi) Sanskritization
- (vii) Who authored the book "Indian Villages" ?
- (viii) Conflict Perspective
- (ix) Aashram System
- (x) What are three pillars of Indian society ? 2×10=20

UNIT—1

2. What do you mean by Indological perspective ? Discuss G.S. Ghurye's contribution to the study of Indian Society. 15
3. How does Dumont understand Indian Society through the concept of Homo-Hierarchicus ? 15

UNIT—2

4. Critically comment on the structural-functional approach of Srinivas to the study of Indian society. 15
5. Bring out S.C. Dube's contribution to the understanding of India's changing villages. 15

UNIT—3

6. How has A.R. Desai analysed Indian Society through conflict perspective? 15
7. Elaborate upon the conceptualization of Indian society in terms of Ambedkar. 15

UNIT—4

8. Write an essay on the current issues in Indian Sociology. 15
9. Bring out the significance of 'Indigenization of Sociology' in the understanding of Indian Society. 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— सभी में से पांच प्रश्न करें, प्रत्येक यूनिट में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करें। प्र. न. 1 अनिवार्य है।

1. प्रत्येक प्रश्न को 30-35 शब्दों में लिखें :
 - (i) इंडोलॉजिकल परिप्रेक्ष्य।
 - (ii) छोटी परंपरा।
 - (iii) संकीर्णता।
 - (iv) संदर्भीकरण।
 - (v) पवित्रता-प्रदूषण का अर्थ।
 - (vi) संस्कृतिकरण।
 - (vii) "इंडियन विलेजेज" पुस्तक किसने लिखी है ?
 - (viii) संघर्ष परिप्रेक्ष्य।
 - (ix) आश्रम व्यवस्था।
 - (x) भारतीय समाज के तीन स्तंभ क्या हैं ?

2×10=20

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਇੰਡੋਲੌਜਿਕਲ ਪਰਿਪ੍ਰੇਖਯ ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਜੀ. ਏਸ. ਧੁਰਯੋ ਕਾ ਭਾਰਤੀਯ ਸਮਾਜ ਕੇ ਅਧਯਯਨ ਮੇਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 15
3. ਡਯੂਮੌਂਟ ਹੋਮੋ-ਹਾਯਰਾਰਚਿਕਸ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਕੇ ਮਾਧਯਮ ਸੇ ਭਾਰਤੀਯ ਸਮਾਜ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸਮਝਤਾ ਹੈ ? 15

ਯੂਨਿਟ-2

4. ਭਾਰਤੀਯ ਸਮਾਜ ਕੇ ਅਧਯਯਨ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਕੇ ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ-ਕਾਰਯਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਪਰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੇਂ। 15
5. ਭਾਰਤ ਕੇ ਬਦਲਦੇ ਗਾਵਾਂ ਕੋ ਸਮਝਨੇ ਮੇਂ ਏਸ. ਸੀ. ਫੁਬੇ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਕੋ ਬਤਾਏਂ। 15

ਯੂਨਿਟ-3

6. ਸੰਘਰਸ਼ ਪਰਿਪ੍ਰੇਖਯ ਕੇ ਮਾਧਯਮ ਸੇ ਭਾਰਤੀਯ ਸਮਾਜ ਕਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਏ. ਆਰ. ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਕੈਸੇ ਕੀਯਾ ਹੈ ? 15
7. ਅੰਬੇਡਕਰ ਕੇ ਸੰਦਰਭ ਮੇਂ ਭਾਰਤੀਯ ਸਮਾਜ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਪਰ ਵਿਸ਼ਤਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡਾਲੇਂ। 15

ਯੂਨਿਟ-4

8. ਭਾਰਤੀਯ ਸਮਾਜਸ਼ਾਸ਼ਟ੍ਰ ਮੇਂ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁਢ੍ਰਾਂ ਪਰ ਏਕ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੇਂ। 15
9. ਭਾਰਤੀਯ ਸਮਾਜ ਕੀ ਸਮਝ ਮੇਂ, 'ਸਮਾਜਸ਼ਾਸ਼ਟ੍ਰ ਕੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਣ' ਕੇ ਮਹਤਵ ਕੋ ਉਜਾਗਰ ਕਰੇਂ। 15

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

1. ਹਰੇਕ ਨੂੰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ :
 - (i) ਇੰਡੋਲੋਜੀਕਲ ਪਰਿਪੇਖ।
 - (ii) ਛੋਟੀ ਪਰੰਪਰਾ।
 - (iii) ਪੈਰੋਕਿਅਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ।
 - (iv) ਸੰਦਰਭੀਕਰਨ।

(v) ਸੁੱਧਤਾ-ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਅਰਥ।

(vi) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਕਰਨ।

(vii) “ਇੰਡੀਅਨ ਵਿਲੇਜਜ਼” ਕਿਤਾਬ ਕਿਸਨੇ ਲਿਖੀ ?

(viii) ਸੰਘਰਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

(ix) ਆਸ਼ਰਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

(x) ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਥੰਮ੍ਹ ਕੀ ਹਨ ?

2×10=20

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਇੰਡੋਲੋਜੀਕਲ ਪਰਿਪੇਖ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਐਸ. ਘੁਰੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ। 15
3. ਡੂਮੋਂਟ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਹੋਮੋ-ਹੀਅਰਰਿਕਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ? 15

ਯੂਨਿਟ-2

4. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ। 15
5. ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ. ਦੂਬੇ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ। 15

ਯੂਨਿਟ-3

6. ਸੰਘਰਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਏ.ਆਰ. ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ? 15
7. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-4

8. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 15
9. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ 'ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਨ' ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਓ। 15